

Column Renzo van Riemsdijk (Masterenzo):

The low end

De zomer is verre van voorbij maar toch komt het reguliere leven van velen weer op gang. Tijd dus voor een nieuwe column. De titel doet denken aan een mooie film of een goed boek. Maar nee hoor, kenners weten dat met het low end het basgebied van muziek bedoeld wordt.

De lage tonen dus. Diezelfde tonen die ervoor zorgen dat de koplampen van je wagen beginnen te flikkeren zodra je de muziek op tien zet. Best belangrijk, want het maakt indruk en gaandeweg is die indruk ofwel het low end alleen maar belangrijker geworden.

Zet 'ns een plaat op uit de sixties, bijvoorbeeld *Pet Sounds* van The Beach Boys en let goed op de lage tonen ("het laag"). Je zult horen dat er zeker wel laag is, maar niet overweldigend. Zet nu eens een plaat op van een artiest van nu. Ik neem als voorbeeld het album *Bitterzoet* van Eefje de Visser, omdat Eefje het nogal goed doet en omdat het laag op *Bitterzoet* prominent aanwezig is. Dat laatste ook omdat er op het hele album geen enkel bekken (*cymbal*) te horen is.

Wees getuige van een aanzienlijk verschil. Het laag van de sixties plaat van The Beach Boys klinkt aanzienlijk dunner dan het laag van *Bitterzoet* uit 2020. Dit heeft een aantal redenen. Ten eerste is de oorsprong van het laag op beide albums behoorlijk verschillend.

De bastonen op *Pet Sounds* zijn hoofdzakelijk afkomstig van basgitaren terwijl het laag op *Bitterzoet* bijna geheel geproduceerd wordt via klanksynthese door synthesizers. Het laag van zo'n synth gaat een stuk dieper dan dat van een basgitaar. Het is ook strakker omdat de trilling van een snaar van een basgitaar bij lagere frequenties onstabiel wordt.

Zo'n snaarbeweging op zich is een knap stukje natuurkunde. Ik was, ondanks mijn liefde voor chemie, bepaald geen uitblinker in natuurkunde. Wat ik er wel van opgestoken heb is dat hoe dikker de (bas)snaar, hoe meer energie er nodig is om het ding fatsoenlijk in beweging te krijgen. Het zal ongetwijfeld verklaren waarom laag van een synthesizer makkelijker strak te krijgen is.

Een andere belangrijke reden voor het verschil in laag is genre, of in dit geval meer de tijdgeest. The Beach Boys waren een sixties gitaarbandje wat popliedjes speelt. (Oké, oneerbiedig, maar het gaat om het idee.) De muziek van Eefje de Visser is ongeveer 50 jaar jonger. Er is in die 50 jaar nogal wat gebeurd in muziekland. Technische ontwikkelingen zoals de opkomst van de digitale synthesizer in de jaren 80, om maar een voorbeeld te noemen.

Als we naar het laag van andere genres kijken dan valt mij vooral rock op. Mijn guilty rock pleasure is *Killing In The Name* van Rage Against The Machine. Als je dat nummer uit de nineties

opzet en er daarna een nummer van bijvoorbeeld The Black Keys tegenaan gooit zul je verstand staan van de verschillen.

Kortom: er zit minder laag in (rock-)producties uit de vorige eeuw dan je zou verwachten. Het hoog speelt hierin trouwens ook een niet te missen rol. Hoe dat zit vertel ik je in een volgende column. Ga ze maar 'ns luisteren en je zult begrijpen wat ik bedoel.

Renzo

Renzo (Masterenzo) is een Rotterdamse masteringtechnicus. Vanuit zijn premium mastering studio in Overschie werkt hij aan vele producties van onafhankelijke artiesten als Charlie Dée (Hédi Carlee), Black Nazareth en Ocober. Nóg meer info over mastering en Masterenzo is te vinden op zijn [website](#).